

JUHISEI D SÄÄSTLIKU IDUFIRMA LOOMISEKS

SÄÄSTLIK PÕLLUMAJANDUSETTEVÕTE: KUIDAS LUUA
TAASTUVENERGIATEL PÕHINEVAT JÄTKUSUUTLIKKU ÄRIPLAANI -
LEGALISEERIMINE, NÕUDED, SEADUSANDLUS

INTELLECTUAL
OUTPUT 3
MODULE 2
2020-1-ES01-KA202-
082440

Kaasrahastas
Euroopa Liidu programm
„Erasmus+”

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

Autorid:

Fundación de la Comunitat Valenciana para una economía baja en carbón

Area Europa srl

Eszterhazy Karoly Egyetem

Federación EFAS CV la Malvesía

Järvamaa Kutsehariduskeskus

Stowarzyszenie Edukacji Rolniczej i Lesnje EUROPEA Polska

2021

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

IDUFIRMA LOOMISE ETAPID	2
1.1 TEOSTUSEELNE FAAS: IDEE SÜND	3
1.2 TEOSTUSFAAS	4
1.3 ALGFAAS	6
1.4 KASVUFAAS	7
1.5 TÖÖFAAS VÕI LÖPPFAAS	7
2. TEAVE, MIDA SÄÄSTLIKU ÄRIPLAANI LOOMISEL ARVESSE VÕTTA: SERTIFITSEERIMINE, NÕUDED, ÕIGUSRAAMISTIK	7
2.1 EUROOPA ÜLDINE KONTEKST	7
2.1.1 EUROOPA TÄHISED	7
2.1.1.1 KVALITEEDIKAVAD	7
2.1.1.2 EL MAHETOODE	8
2.1.1.3 EL ÖKOMÄRGIS	9
2.1.2 EL PÕLLUMAJANDUSPOLIITIKA RAAMISTIK	9
2.1.2.1 EUROOPA ROHELINE KOKKULEPE (EGD)	9
2.1.2.2 ÜHINE PÕLLUMAJANDUSPOLIITIKA (ÜPP) 2023-27	9
2.1.3 ENERGIATÕHUSUSE DIREKTIIV (EED)	10
2.2 PARTNERLUSRIIKIDE ÜLDINE TAUST	10
2.2.1 ITAALIA	10
2.2.2 POOLA	11
2.2.3 HISPAANIA	13
2.2.4 EESTI	14
2.2.5 UNGARI	17
VIITED, KASULIKUD VEEBILEHED:	21

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

1. Idufirma loomise etapid

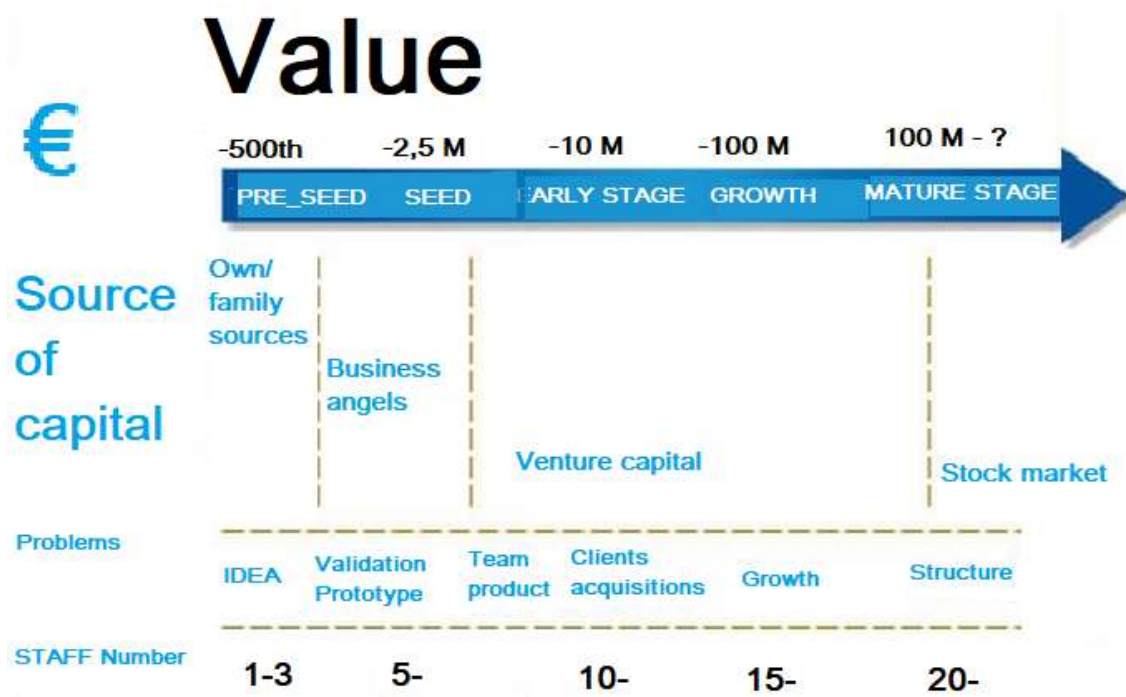
Idufirma on laenukapitali kasutatav tehnoloogiat, internetti, automatiseerimist toetav ettevõtte, millel on kindel ärimudel, innovatsioon ja plaan hiljem laieneda välisriikidele.

Enamasti ei teki idufirma käivitamiseks vajalikku raha omavahenditest, vaid sageli isegi mitmeringilise investeeringu kaudu. Tihti juhtub, et sihtturgu tundma õppides ja ideed ümber kujundades võib esialgne idee ja see, millega nad tegelikult edukalt hakkama saavad, sootuks erineda.

Mõned näited ettevõtetest, mis kunagi alustasid idufirmadena: Facebook, Snapchat, Prezi.com, Ustream, LogMeIn, Tresorit, Oculus Rift VR prillid.

Pärast sellise ettevõtte asutamist on teil ees pikk tee, mille võib jagada 4-5 faasiks.

Startup Phases

Joonis A alustavate ettevõtete alajaotus (oma väljaanne)

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

1.1 Teostuseelne faas: idee sünd

Idee sünnib, idee omanik on entusiastlik - ehk leitakse unistamiseks mõni partner. Algab paberitöö. Idee väärtus on minimaalne ja ka riskitase on null. Algsed ideed viimistlemiseks kulub vaid aega. Enamik idufirmade ideid lõpetatakse selles etapis. Kapitali saab hankida 3F allikast (perekond, sõbrad ja lollid).

Tegevuste nimekiri:

- Kirjutage idee üles ja arutage seda meeskonnaga mitme nurga alt. Täiustage, võimalusel analüüsige
- Hankige teavet konkurentide kohta. Kas sarnaseid ettevõtteid on olemas? Kui jah, siis peate leidma võimaluse turuniši saamiseks. Kui ei, siis võib-olla on kogu idee jama
- Suhelge võimalikult paljude potentsiaalsete sidusrühmadega, et saada tagasisidet tulevaste etappide kohta
- Moodusta meeskond, et jagada vastutust, püüa hankida ka tehnilisi ja ärieksperte
- Määratlege oma ettevõtte põhifunktsioon ja keskenduge sellele realiseerimisel
- Osale start-up konkurssidel, saad vahetut tagasisidet ja võid vabalt konkurentidelt õppida
- Hankige teavet võimalike riskikapitaliinvesteeringute kohta

Välidi:

- Ära varja oma ideid, olles liiga tagasihoidlik, nii läheb asjakohane info kaotsi ja elluviimine muutub keerulisemaks
- Selles etapis pole üksikasjalik äriplaneerimine vajalik
- Tehnoloogiline arendus maksab palju raha, kuid hoia silm peal ka ärilisel poolel

Põllumajanduses konkureerivaid start-up ettevõtteid saab sirvida siit:

<https://www.sival-angers.com/en/innovation/agreen-startup-competition/>

<https://facagro.com/compete/>

<https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en/news/competition-european-startups-agtech-and-foodtech>

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

1.2 Teostusfaas

Pärast teostuseelset, nn ajurünnaku faasi peab alustama elluviimist. Erinevus tegelikkusest seisneb selles, et selles etapis tuleb vähemalt ühe prototüübi (või minimaalse elujõulise toote) väljatöötamiseks kulutada tohutult raha. Kui teie esialgseid ideid eelmises etapis testiti, tasub riskida. Selles etapis tuleb luua sidemed võimalike investoritega. Need nn kiirendid võivad olla kasulikud kiireks alustamiseks, kuid võib olla riskantne, kui nende ideed ei ühti teie algse ideega. Siin tuleb peamiselt ette kujutada investoreid (äriingleid), kellel on juba tõenäoliselt edukad ettevõtted ja kes soovivad oma investeerimiskapitalist uusi luua, kuid mitte oma ideest lähtuvalt. Nende oodatav tootlus on samuti väiksem kui riskikapitaliettevõttel. Leiate neid kõige paremini, suurendades oma kontaktkapitali. Äriinvestorid isegi otsivad olemasolevaid idufirmasid ja mõned nendest on spetsialiseerunud teatud valdkondadele, mis muudab valiku tegemise keerulisemaks. Eeliseks on see, et see kogemus annab rohkem teadmisi kui ükski teine ülaltoodutest ja annab tohutu suhtluspraktika. Selles etapis on palju asju, mis võib idufirma ärilise või juriidilise poolega valesti minna. Peate tegema vastavad otsused nt. täiskohaga ettevõtjaks olemise kohta.

Tegevuste nimekiri:

- Äripoleel tuleb keskenduda eesmärgi loomisele
- Turutingimused tuleks kaardistada, et oleks võimalik teha lihtsaid konkurentsivõimelise tootluse arvutusi
- Looge tegelikel andmetel põhinev turundus- ja müügiplaan
- Toote prototüüpi peaksid testima mõned potentsiaalsed kliendid
- Suurendage oma tööjõudu, palgates eksperdid puudujääkidega valdkondadesse (äri, turundus, müük, raha kogumine, juriidilised küsimused jne).
- Esialgsete kulude vähendamiseks leidke võimalik koostöökontor
- Liituge võimalikult paljude idufirmade kohtumistega

Välidi:

- Jääge avatuks ja saage klientidelt tagasisidet ja teavet oma võimalike huvirühmade kohta
- Olge järjekindel, kuna see puhas miinuskasumi etapp võib paljudes alustavates ettevõtetes kesta aastaid
- Tõeliselt üksikasjalik äriplaan on selles etapis üleliigne
- Püüdke vältida järgmisi tüüpilisi vigu: varjamine, liigne enesekindlus, kokkusattumustele mitte mõtlemine, nõrk tootearendus, nõrgad partnerid/töötajad, tootele keskendumine, nõrk pakkumine.

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

Efektivne tegevuskava:

1. Idee / ettevõtte lühikirjeldus

Väljendage oma idee 1-4 lausega ja nimetage, millega teie ettevõtte tegeleb.

2. Probleem / Väljakutsed

Mõtesta lahti oma idufirma eesmärk või võimalused, mida see pakub: mida sinu idufirma sulle annab.

3. Lahendus

Kuidas kavatsed eesmärgi saavutada, mis on pakutav teenus, toode...?

4. Turu maht / kasum

Konkurentsianalüüs, turuanalüüs, kasutades erinevatelt veebisaitidelt pärit statistikat ja küsitlusi.

5. Ärimudel

Teie kasutatav ärimudel tähendab

- Kust tuleb teie sissetulek?
- Mis on toode, teenus, mitu toodet on planeeritud?
- Milliseid turunduskanaleid kasutate?
- Kuidas neid kanaleid kasutate, et veenda kliente ostma.

6. Konkurentsieelis

Selgitage, mida saate pakkuda enamat või teha teisiti, kui konkurendid.

7. Meeskond / palgatöölised

Mõelge, kes peab olema meeskonnas, kellel on osa iduettevõtte asutajana.

Üksinda on raske suurt idufirmat üles ehitada, vaja on meeskonda.

8. Strateegiad turule sisenemiseks (Traction)

Selgitage juba ärimudelis mainitud turundusstrateegiat. Mis on esimene asi, millest alustate?

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

1.3 Algaas

Kui algne idee on ellu viidud, ongi idufirma sündinud. Peate hakkama saama ärikeskkonnas, mis on täis kogenud ettevõtteid. Kulud kasvavad pidevalt (ettevõtte juriidiline moodustamine, töötajad, jurist, raamatupidaja, turunduskulud, sidekulud, kontor jne), kuid tulud on madalad ja ebaregulaarsed. Investorite puudus on praeguses etapis tavaline väljakutse. On hea, kui teil õnnestus eelmistes etappides oma ettevõttesse kaasata mõned riskikapitalistid, kes saavad toetada. Lisaks võite raha saada massidelt tulevate finantsmehhanismidega. Sisuliselt annavad teie potentsiaalsed kliendid teie ettevõtte alustamiseks toetusraha, kuid enamasti on toetus tegelikult sissemakse. Veel hetkel lõpetamata toote eest maksavad kliendid ette. Parim on kasutada selle skeemi mõistmiseks kahte suurepäraselt saiti, *Indiegogo* ja *Kickstarter*.

Indiegogo kontseptsiooni taga oleva filosoofia leiata sellest videost :

https://youtu.be/2Tz_C14M6z0

Siin saate tutvuda ideedega, mida järgib *Kickstarter*:

<https://www.kickstarter.com/>

Teise võimalusena võite taotleda täiendavaid EL-i või riiklikke toetusi, kuid see võib olla riskantne, kuna teie esialgne idufirma idee võib muutuda, mistõttu ei pruugi te taotlemise eesmärke täita. Selle etapi läbimiseks on vaja erinevaid kompetentse: müük, turundus, personalijuhtimine.

Tegevuste nimekiri:

- Hankige tulu teenimiseks võimalikult palju kliente
- Kasutage parimat saadaolevat personali, vallandage ebapädevad töötajad
- Püüdke vältida juhtimisvigu ja läbipõlemist
- On hädavajalik teie ettevõtet käivitamisel toetada piisava rahavooga
- Võib-olla saab turundustegevused tellida professionaalselt agentuurilt, et tagada kasvuvõimalused
- Ettevõtte asutaja või tegevjuhina peate iga päev õppima

Välidi:

- Ärge raisake aega tarbetutele tegevustele, kasutage ajakohaseid ajahaldustehnikaid
- Ärge loobuge rahavoo tagamiseks investorite otsimisest
- Ärge raisake oma ressursse luksuslikele kulutustele

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

1.4 Kasvufaas

Sellele faasile üleminekut algfaasist on raske jälgida. Klientide ja uute investorite kasv võib kaasa tuua laienemisprotsessi ja ärilise edu. Nüüd on isiklikult peaaegu võimatu protsessist välja tulla, kuna kasvava meeskonna tulevik on tegevjuhi kätes.

Kuna selles faasis olete klassikalisest idufirmast väljas, on kasvu juhtimine erinevate huvide ning ekspertide ja sidusrühmade põhifunktsioon.

Tegevuste nimekiri:

- Proovige oma ettevõttesse kaasata valdkonna parimaid eksperte, et kasumit suurendada
- Olge valmis potentsiaalseks lahkumiseks idufirmast, looge sidet aktsionäridega, kes soovivad tulevikus teie aktsiaid osta
- Õppige delegeerima otsustusõigusi ettevõtte madalamatele tasanditele, kuna selles etapis tuleks igapäevased rutiinsed ülesanded ära jagada.

Välidi:

- Ärge püüdke monopoliseerida mõju ettevõtte toimimisele
- Ärge kõrvaldage oma ettevõtte eksperte, kui neil on erinev arvamus

1.5 Tööfaas või lõppfaas

Osa investoritest, keda oled varem oma ärisse pühendanud, ostab ära sinu osaluse – seega, võib mõelda uuele unistusele ja äriplaanile.

2. Teave, mida säästliku äriplaani loomisel arvesse võtta: sertifitseerimine, nõuded, õigusraamistik

2.1 Euroopa üldine kontekst

2.1.1 Euroopa tähised

2.1.1.1 Kvaliteedikavad

Euroopa Liidu ametlikul veebilehel on välja toodud erinevaid meetodeid, kuidas saada **kvaliteeditähis**, mis kaitseb ja propageerib "paljude EL iseloomulike toodete päritolu, traditsioonilist oskusteavet ja ainulaadseid omadusi". (Euroopa Liit, a). Need tähised võib klassifitseerida järgnevalt:

- Geograafilised tähised: kaitseb tootmispiirkonnaga seotud spetsiifilist oskusteavet ning autentsust ja põllumajanduslikke keskkonnatingimusi.
 - o Kaitstud päritolunimetus (PDO)
 - o Kaitstud geograafiline tähis (PGI)

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

- o Geograafiline tähis (GI)
- Garanteeritud traditsiooniline toode (GTG): tõstab esile traditsioonilisi aspekte (valmistamise viis või koostis), ilma et see oleks tootmispiirkonnaga seotud.
- Muud kavad
 - o Mägipiirkonna toode
 - o EL-i äärepoolseimate piirkondade tooted
 - o Vabatahtlikud sertifitseerimissüsteemid

2022. aasta märtsis tehti ettepanek geograafilise tähisega toodete olemasoleva süsteemi meetmete täiustamiseks, mille puhul võetaks arvesse järgmisi omadusi:

- Jätkusuutlikkus: väärtustada oma tegevusi, mis on seotud sotsiaalse, keskkonnavalase ja majandusliku säästlikkusega
- Kaitse: eelkõige seoses nende geograafiliste tähiste domeeninime müügi ja pahauskse registreerimisega või kasutamisega
- Jõustavad asutused: juurdepääsu võimaldamine võltsimisvastastele ametiasutustele ja tollile
- Lihtsustatud registreerimismenetlus: tehniliste ja protseduuriireglite ühendamine

2.1.1.2 EL mahetoode

Mahepõllumajanduslikke tooteid[1] võib EL sertifitseerida ka pärast seda, kui kontrollasutus on tuvastanud, et toidutootjad, töötajad või kauplused järgivad määrust. Pärast sertifitseerimist omandavad nad **EL mahetoote logo**.

See logo kinnitab, et toode sisaldab vähemalt 95% orgaanilisi koostisosi ning ülejäänud 5% osas peab see samuti järgima rangeid tingimusi (Euroopa Liit, b).

EL mahetoote logo [2]

[1] Mahepõllumajanduslik tootmine ja mahetoodete märgistamine on reguleeritud delegeeritud määrusega (EU) 2022/474 of 17 jaanuar 2022.

[2] Allikas: Euroopa Liit, välja otsitud https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/organic-farming/organic-logo_en

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

2.1.1.3 EL ökomärgis

See on loodud selleks, et edendada keskkonnasõbralike kaupade pakkumisi ELi turul. See hõlmab laia tootevalikut ja seab kriteeriumid peamiste keskkonnamõjude minimeerimiseks kogu nende elutsükli jooksul. Seda turustatakse mitmes tootegrupis: puhastus, riided ja tekstiil, katted, tee ise, elektroonikaseadmed, mööbel ja madratsid, aiandus, puhkemajutus, määrdeained, paber ning isiku- ja loomahooldustooted. Praegu ei kehti see märgis toidu- ja söödatoodetele.

2.1.2 EL põllumajanduspoliitika raamistik

2.1.2.1 Euroopa roheline kokkulepe (EGD)

2019. aasta detsembris käivitatud Euroopa roheline kokkulepe on Euroopa Komisjoni strateegia ELi majanduse jätkusuutlikuks muutmiseks, keskendudes kliima- ja keskkonnaprobleemidele. See annab suuniseid ressursside tõhusamaks kasutamiseks. Algatuste hulgas on selle projekti kontekstis huvitav esile tõsta **strateegiat "Talust lauale"**, mis kavandab parandada Euroopa toidusüsteemide jätkusuutlikkust ja vastupidavust, eesmärgiga parandada säästva toidu kättesaadavust ja hinda ning propageerida tervislikku ja jätkusuutlikku toitumist.

2.1.2.2 Ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) 2023-27

Uus Ühine põllumajanduspoliitika (ÜPP) (CAP) rakendatakse aastal 2023, keskendudes selgetele tulemustele, et tagada ausam ja rohelisem põllumajanduspoliitika. See rõhutab põllumajandustootjate jätkusuutliku tuleviku tagamist, olles kooskõlas Euroopa rohelise kokkuleppega. ÜPP kümme eesmärki on (Euroopa Komisjon, 2021):

1. Tagada põllumeestele õiglane sissetulek
2. Tõsta konkurentsivõimet
3. Parandada põllumeeste olukorda muutuvast toiduvalikust
4. Võitlus kliimamuutustega
5. Keskkonnanahuldus
6. Maastiku ja elurikkuse säilitamine
7. Põlvkondade uuenemine
8. Elujõulised maapiirkonnad
9. Toidu ja tervise kvaliteet
10. Teadmised ja innovatsioon

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

2.1.3 Energiatõhususe direktiiv (EED)

See direktiiv jõustus 2012. aastal, kuid seda muudeti hiljem, aastal 2018. Direktiiviga kehtestatakse ühtne meetmete raamistik energiatoõhususe edendamiseks, et jõuda 2030. aastaks seatud eesmärgini saavutada vähemalt 32,5% energiatoõhusus.

See direktiiv näeb ette, et energiatoõhusamalt kasutades tarbivad inimesed vähem. Seetõttu mõjutab see positiivselt keskkonda, kliimamuutuste leevendamist ja elukvaliteeti, sõltudes vähem nafta- ja gaasitarbimise välistest tarnijatest.

Direktiivi oluline aspekt on taastuvenergia kasutamine. Seni peab EL muutuma eesmärkide saavutamiseks energiatoõhusamaks, kuna tundub, et energiavajadus kipub alandamise asemel suurenema (Euroopa Komisjon, 2020).

Lõppeesmärk on saada 2050. aastaks esimeseks kliimaneutraalseks piirkonnaks. Sel põhjusel on EL põhimõttel „kõigepealt energiatoõhusus” seadnud tõhusa energiakasutuse EL kliimaeesmärgi üheks põhisambaks.

2.2 Partnerlusriikide üldine taust

2.2.1 Itaalia

Itaalia on toiduainete tootmises kasutatava otseenergia hulga poolest Euroopa Liidu liikmete seas kolmas. Sellest tulenevalt on vaja soodustada keskmise ja suuremahuliste tehaste ehitamist, eelkõige lõimides neid põllumajandussektoriga, et täita Euroopa Liidu taastuvallikate toodangu eesmärged.

Tuginedes eelnevale ja PNRR (Itaalia plaan järgmise põlvkonna EL-le) dokumendile, on Itaalia järsult muutnud oma põllumajandus- ja energiapoliitikat, püüdes ületada takistusi, mis kehtestati riigi esimese taastuvenergia arengu faas haripunktis..

"Põllumajanduslike päikeseparkide" arendamine

Põllumajandus-, loomakasvatus- ja agrotööstussektoris tootlikuks kasutamiseks mõeldud fotogalvaaniliste süsteemide paigaldamisega hoonete katustele, mille installeeritud koguvõimsus on ligikaudu 0,43 GW, soodustavad nii arendusmeede kui ka üleskutsed konkreetset põllumajandussektori jätkusuutlikkust ja energiatoõhusust. Sel viisil on investeringu eesmärk soodustada põllumajandussektori tootmisrajatiste kaasajastamist ja ajakohastamist, millel on positiivne mõju ka põllukultuuride ja peetavate kariloomade kvaliteedile; lisaks taastuvatest allikatest toodetud energiaga varustamine, millega kaasneb ilmselge rahaline kokkuhoid.

"Põllumajanduslike fotogalvaaniliste rajatiste" arendamine

Põllumajanduslikud fotogalvaanilised projektid on oma olemuselt hübriidsed, ühendades roheline energia tootmise nõuded põllumajandus- või loomakasvatustegevuseks kasutatava maa omaduste säilitamisega. Seejuures peetakse silmas loomingulist, tehnoloogiliselt keerukat ja multifunktsionaalset põllumajandust.

Selle meetme eesmärk on ergutada selliste uuenduslike funktsioonidega keskmiste kuni suurte fotogalvaaniliste süsteemide paigaldamist, mis võimaldavad erinevalt põllumajanduslike

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

päikeseparkide meetmest fotogalvaaniliste seadmete maad kasutada põllumajanduslikel või loomakasvatustel eesmärkidel paigaldades hoonete katustele "traditsioonilisi" päikesepaneele.

Päikesepaneelide stiimulregulatsioonide areng ja puudused põllumajanduspiirkondades

Seadusandja on praegu kehtivates määrustes juba teinud mitmeid muudatusi, et kõrvaldada mõned regulatiivsed tõkked, mis ei võimaldanud või piirasid oluliselt taastuvenergia arendamise potentsiaali põllumajandussektoris. Põllumajandusministeeriumi suunised avaldatakse nõuete ja kriteeriumide kohta, mis käsitlevad põllumajanduslike fotogalvaaniliste kaitiste juurdepääsu riikliku reformikava meetmetele.

Põllumajanduslike fotogalvaaniliste seadmete autoriseerimine ja esimesed õiguslikud aktid

Põllumajanduslike fotogalvaaniliste elektriyaamade suhtes kehtib sama lubade andmise kord nagu tavapärastele fotogalvaanilistele elektriyaamadele, kuna nende jaoks ei ole veel ad hoc seadust. Siiski näib seadusandlik sekkumine selles osas hädavajalik, isegi kui võtta arvesse selles küsimuses sõnastatud esialgseid õigusteaduslikke suuniseid, selliste algatuste uuenduslikkust ja vähest keskkonnamõju.

Võrreldes traditsiooniliste fotogalvaaniliste elektriyaamadega tuleb pakkuda teistsugust territoriaalset hüvitist, mis on võimeline absorbeerima nende paigaldamisest tulenevaid mõjusid ja tasakaalustama sekkumist muul moel, et taastada mõju üldisele maastikule, keskkonnale ja territoriaalsetele oludele, arvestades, et põllumajanduslikud fotogalvaanilised elektriyaamad võimaldavad ühelt poolt maaharimist, kuid teisest küljest on neil kõrgemad ja kaugemal paiknevad eesmärgid.

Teatud uuringute 1 kohaselt tuleb kahtlemata vältida kohti, kus on kaitsealused ja huvipakkuvad ökosüsteemid; ii) luua ökoloogilisi koridore; ja (iii) kasutada päikesepaneelide avatud pindadel spetsiifilisi viimistlusvahendeid.

2.2.2 Poola

Taastuvenergiaallikate tüübid Poola maapiirkondades:

- biomass
- biogaas
- päikeseenergia
- tuuleenergia

Taastuvenergia organisatsioonilised vormid maapiirkondades.

Energiaühistud. Energiaühistu mõiste on määratletud taastuvate energiaallikate seaduses.

Kobardumine – energia klaster on tsiviilõigusliku lepingu alusel territoriaalselt ühtses piirkonnas organiseeritud ja koordineeritud tegutsev energiatarbivate, energiatootjate, tootvate tarbijate, energiamüüjate ja muude energiateenuse osutajate rühmitus, mille eesmärk on tasakaalustada

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

energiavajadus klatri funktsionaalpiirkonnas ning selle liikmete konkurentsivõime ja innovatsiooni parandamine. Klaster võib hõlmata nii viies omavalitsuses kui ka ühes maakonnas asuvaid üksusi.

Taastuenergiarajatiste õigusnormid maapiirkondades

Taastuvatest allikatest energiatootmise arendamise õigusliku aluse moodustavad arvukad EL õigusaktid. Energiaseadus ja sellest tulenevad regulatsioonid moodustasid Poola erinevate taastuenergia käitiste toimimissüsteemi raamistiku kuni eraldiseisva taastuenergia seaduse vastuvõtmiseni, s.o aastani 2015. Praegu on taastuenergia seadus see, mis määratleb selles põhimõisted ja valdkonnad ning vastavad määrused moodustavad rakendusaktide süsteemi. Lisaks käesolevas seaduses sätestatule mõjutavad iga taastuenergia käitise ehitamise ja käitamise protsessi ka muud regulatsioonid: ehitus-, finants-, maakasutus-, käitise poolt põhjustatud muutused keskkonnas (eelkõige keskkonnas), energia jagamine võrku, jäätmete teke või käitlemine jne.

Õiguslikke aspekte tuleks arvesse võtta juba energiatootmiskäitise asukohaks oleva kinnisvara valiku etapis.

Oluline on hinnata objekti võimalusi, keskkonnatingimusi, tingimuste vastavust kavandatava käitise elektrivõrguga ühendamiseks, mis määrab edasiste haldusaktide või tsiviilõiguslike lepingute sõlmimise võimaluse.

Kontrollida tuleks investeeringu vastavust kohaliku üldplaneeringuga.

Investeeringu asukoha positiivse hinnangu korral on võimalik keskkonnatingimusi arvestades hankida asjakohased haldusaktid, mis võimaldavad alustada taastuenergia käitiste rajamist. Kui looduslikku keskkonda ei ole võimalik säilitada, tuleks rakendada meetmeid tekitatud kahju heastamiseks, eelkõige keskkonnahüvitiste kaudu.

Mõni projekt võib nõuda keskkonnaotsust ja üksikasjalikku keskkonnamõju aruannet. Tuuleelektrijaamade asukohta reguleerivad täiendavalt tuuleenergia investeerimise seaduses (edaspidi „tuuleenergia tõkestamise seadus“) sisalduvad sätted.

Nimetatud sätete kohaselt on lubatud tuuleelektrijaama asukoht tuuleelektrijaama kümnekordsest kõrgusest suuremal või sellega võrdsel kaugusel (möödetuna maapinnast kuni ehitise kõrgeima punktini, sealhulgas tehniliste elementide, eelkõige labadega rootor) elamutest ja muudest seaduse artiklis 4 nimetatud kohtadest. Lisaks toimub tuuleelektrijaama paigutamine ainult kohaliku üldplaneeringu alusel. Selle seaduse sätted on oluliselt pärssinud tuuleenergia arengut ja kaalumisel on nende sätete leevendamine.

Taastuenergia paigaldise ehitamisega alustamine võib toimuda pärast ehitusloa lõpliku otsuse jõustumist.

Erandiks ehitusloa saamise põhimõttest on soojuspumpade, eraldiseisvate päikesekollektorite, kuni 50 kW paigaldatud elektrivõimsusega fotogalvaaniliste seadmete ja põllumajandusliku biogaasi mikrorajatiste paigaldamine. Nendel juhtudel kehtib fotogalvaaniliste seadmete ja põllumajandusliku biogaasi mikropaigaldiste ehitusprojekti tulekaitsenõuetele vastavuse kokkuleppimise kohustus.

Kui kõik vajalikud load on saadud, saab kõnealuse taastuenergia rajatise ehitusega edasi minna ning selle valmimisel saab esitada kasutusloa taotluse.

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

Enne sellise loa väljastamist kontrollib ehitusjärelvalve teostaja ehitist, veendumaks, et see toimub ehitusloast tuleneva korra ja tingimuste kohaselt.

2.2.3 Hispaania

Kvaliteedi märgised

Kvaliteedimärgistus Hispaanias on sama, mis Euroopa Liidus ehk need on Euroopa Liidu poolt reguleeritud, mis tagab vastavuse täiendavatele kvaliteedinõuetele lisaks muudele tavatoodetele.

Mõned riiklikud asutused, mida nende märgiste tunnustamisel ja edendamisel tehtud töö eest esile tõsta, on järgmised:

- ORIGEN ESPAÑA (Hispaania päritolunimetuste assotsiatsioon).
- CECRV (Hispaania veini reguleerivate nõukogude konverents)
- ACERTES (Hispaania vastavushindamise sertifitseerijate ja tõendajate assotsiatsioon)

Mahemärgis

Mahepõllumajandust on Hispaanias reguleeritud mahepõllumajanduse määrusega alates 1989. aastast.

Kuninglik dekreet 833/2014 reguleerib praegu mahetooteid ja parameetreid, mis peavad olema täidetud mahemärgise saamiseks.

Samuti on arenenud ka spetsiaalselt mahepõllumajanduslikule tootmisele kohaldatavad meetmed, mis sisalduvad praegu nõukogu 28. juuni 2007. aasta määruses (EÜ) nr 834/2007 mahepõllumajandusliku tootmise ja mahetoodete märgistamise kohta.

Õigusraamistik Hispaanias

Seadus 7/2021, 20. mai, kliimamuutuste ja energia ülemineku seadus, mille eesmärgid on hõlbustada Hispaania majanduse süsinikdioksiidiheite vähendamist, et saavutada kliimanetraalsus; üleminek ringmudelile edendades kliimamuutuste mõjudega kohanemist ja säästva arengu mudeli rakendamist, mis loob inimväärseid töökohti ja aitab kaasa ebavõrdsuse vähendamisele.

Seadus kehtestab ka erinevad riiklikud kavad kliimamuutuste ohjamiseks ja leevendamiseks.

Integreeritud riikliku energia- ja kliimakava (PNIEC) 2021–2030. PNIEC eesmärk on vähendada kasvuhoonegaaside (KHG) heitkoguseid 23% võrra võrreldes 1990. aastaga, tagada 42% taastuvatest energiaallikatest energia lõpptarbimises, 39,5% energiatõhususe paranemist järgmise kümnendi jooksul ja 74% taastuvenergiat elektrisektoris.

Selle põllumajandus- ja loomakasvatuse sektori kava eesmärk on:

- Soodustada vihmatoidetega põllukultuuride, sealhulgas libliköieliste ja õlikultuuride külvikorda ning asendada teravilja monokultuur.

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

- Lämmastikväetiste külvi kohandamine põllukultuuride vajadustega.
- Sagedane läga eemaldamine sigalates
- Lägatiikide katmine
- Läga eraldamine tahkeks ja vedelaks
- Komposti tootmine läga tahkest fraktsioonist

Riiklik kliimamuutustega kohanemise kava (PNACC) 2021–2030 on peamine planeerimisvahend, millega edendada kooskõlastatud meetmeid kliimamuutuste mõjude vastu võitlemiseks Hispaanias. Selle peamine eesmärk on vältida või vähendada kliimamuutustest tulenevat praegust ja tulevast kahju ning ehitada üles vastupidavam majandus ja ühiskond.

2.2.4 Eesti

Keskkonna- ja kliimapoliitikaga on seatud suur ambitsioon saavutada kliimaneutraalsus 2050. aastaks, mis mõjutab suuresti põllumajandust, sh toidutootmist Eestis. Põllumajandustootjatelt oodatakse innovaatiliste ja veelgi jätkusuutlikumate praktikate rakendamist. Ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP, i.k. *common agricultural policy, CAP*) eesmärk on keskkonnanäeskirju järgides kaitsta ja suurendada põllumajanduslikku bioloogilist mitmekesisust, seega soodustada rohelist põllumajandust, aidates muuhulgas ka põllumajandustootjatel probleemidele lahendusi leida.¹

Samas on oluline suurendada kõikide inimeste teadlikkust põllumajanduse kitsaskohtadest ning populariseerida säästvat põllumajandust ja kohalikku toorainet. Selleks on mitmeid võimalusi, nt asjakohased kampaaniad, reklaamid, lood, koolitusvõimalused, innovatiivsed lahendused ja tooted, mis on tähistatud (kvaliteedi-)märgiste abil. Euroopa Liidus (sh Eestis) saavad tootjad ja teenusepakkujad taotleda oma toodetele või teenustele erinevaid sertifikaate ja kvaliteedimärke. Sertifikaatide ja kvaliteedimärkide eesmärk on esile tuua tooteid ja teenuseid ning anda teavet nende pakumise kvaliteedi või päritolu kohta, osutada pikaajalistel traditsioonidel põhinevale tootmistehnikale, selle keskkonnanäaspektidele jne. Lisaks üldistele kvaliteedi- ja ökomärgistele (individuaalsed, konkreetsele tootele, teenusele) turundatakse piirkondlikke märgiseid ühiselt, nt Eesti Toidutee hõlmab²:

EHE (Ehtne ja Huvitav Eesti) on ökoturismi kvaliteedimärgis, millega tunnustatakse loodussõbralikke ja keskkonnasäästlikke maapiirkonnas pakutavaid turismitooteid ja -teenuseid. Tunnustatud turismitooteid ja -teenuseid iseloomustavad ehedad elamused ja pärandkultuuri väärtustamine. EHE märgisega tunnustatud teenuse pakkuja kohustub juhinduma ökoturismi põhimõtetest ja täitma tootele esitatavaid nõudeid.

¹ https://agriculture.ec.europa.eu/sustainability/environmental-sustainability_et

² <https://www.toidutee.ee/margised>

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

Ehtsa talutoidu tunnusmärk on naturaalse, värskelt ja maitsva toidu sümbol, mis on sündinud Eestimaa Talupidajate Keskliidu algatusel.

Kui näete sellist tunnusmärki mõne toote pakendil, võite olla kindlad, et tegemist on ehtsa, talus kasvatatud ja valmistatud toiduga.

UMA MEKK on Võrumaa päritoluga toidu kaubamärk, mille eesmärgiks on tunnustada põllumeest, ettevõtjat, toidutootjat, igat tublit maaharimise ja toidulauaga seotud töötajat. Kaubamärki antakse ainult kvaliteetsel toidutoodangule.

2009. aastast alates saavad Põlvamaal toodetud kvaliteetsed tooted tunnuse "roheline märk". Sisuliselt on tegemist tähisega, mis kinnitab toote või teenuse piirkondlikku päritolu, kõrget kvaliteeti, looduslike materjalide kasutust ning keskkonnasõbralikku tootmist. Märkiga tähistatakse eelkõige toidukaupu ja mahetooteid, looduslike ehitus- ja viimistlusmaterjale ning käsitööd

Piirkonna- ja kvaliteedimärk „VIRU TOIT“ antakse Virumaal toodetud tootele, mis on piirkondlikku päritolu, kõrge kvaliteediga, looduslike materjalide kasutusega ning keskkonnasõbraliku tootmisega.

Põhja-Eesti kohaliku toidu märgise ideeks on toetada Põhja-Eesti kohaliku toidu ettevõtjate koostööd ja arenevat võrgustumist, eristuda turul kohaliku ja kvaliteeti toetava ühismärgisega ning aidata kaasa piirkonna maine kujundamisele läbi kohaliku toidu väärtustamise.

Märgi kasutajateks on Saare maakonna suured- ja väikesed toidutootjad ja käsitöölised. Märk kinnitab, et toode on valmistatud Saaremaa puhtas keskkonnas, Saare inimeste töö ja kogemustega.

Hiiumaa rohelist märki kasutavad aastast 1995 oma toodetel vastutustundlikud ja rohelist mõtteviisi propageerivad Hiiumaa ettevõtjad. See on kvaliteedimärk, mis omistatakse Hiiumaal toodetud ja/või hiiumaisest toorainest toodetud kvaliteetsel tootele või Hiiumaal pakutavale teenusele. 2006. aastast väljastatakse ka hiiumaistele toodetele ja sündmustele, mis on saanud jätkusuutliku majandamise tulemusena ja kus kasutatakse kohalikku loodus- või inimressurssi, väärtustades traditsioonilisi oskusi ning kultuuri.

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

Euroopa Komisjoni kodulehel on toodud ELi kvaliteedistandardid, CE ja ökomärgised ning ka energiamärgised (energiatõhusad tooted, nende nõuded, ELi energiamärgise ja ökodisaini eeskirjad, ELi Energy Stari programm). Lisaks on toodud selgitus, kuidas märgistatakse tooteid vastavalt energiatarbimisele, energiamärgistust käsitlevad ELi määrused, milliste toodete puhul on energiamärgised nõutavad, kuidas esitada tehnilist dokumentatsiooni, kaugmüügi eeskirjad jm.³

Ka ettevõtluses on mitmeid kvaliteedimärgiseid. Näiteks on Eesti turule sisenenud sertifikaat Usaldusväärne Ettevõtte, mis on rahvusvaheline projekt, milles tänaseks osaleb juba 7 riiki. Eesti firmadel on nüüd võimalik liituda enam kui 190 000 ettevõttega Euroopas, kes praeguseks projektis kaasa teevad. Liitumine loob hea võimaluse konkurentsitihedal turul esilekerkimiseks.⁴

Tunnistust Edukas Eesti Ettevõtte antakse aastast 2006 ettevõtetele, kelle majanduslik seisukord on Creditinfo reitingu järgi suurepärase (AAA), väga hea (AA) või hea (A). Tunnistust aktsepteeritakse nii koduturul kui ka välismaal, kuna Krediidireiting on rahvusvaheliste standardite põhjal välja töötatud ja Eesti turule kohandatud usaldusväärne ning erapooletu hinnang, mis baseerub ettevõtte finants-, majandus- ja maksekommete põhjalikul analüüsil.⁵

Rahastamisvõimalused idufirmadele Eestis

ELis on idufirmade abistamiseks ette nähtud mitu projekti⁶, millest võivad osa saada ka Eesti idufirmad:

- „[Startup Europe](#)“ kindlustab võrgustike loomise võimalusi kõrgtehnoloogiliste idufirmade, kasvufirmade, investorite, hoogustajate, ettevõtlusvõrgustike, ülikoolide ja meedia vahel.
- „[Startup Europe Partnership](#)“ on integreeritud üleeuroopaline avatud innovatsiooniplatvorm, mis aitab parimatel ELi kasvufirmadel kasvada.
- Portaali „[InvestEU](#)“ koondab investoreid ja projektiarendajaid ühtsesse kogu ELi hõlmavasse investeerimisvõimaluste andmebaasi.

Paljud projektid, ettevõtted ja organisatsioonid Eestis on loonud võimalusi, et innustada noori initsiatiivi haarama ja äritegevusega katsetama. Idufirmade toetuseks loodud süsteemid, nt kiirendid, aitavad äri käimasaamiseks minevat aega märkimisväärselt vähendada. Näiteks Startup Inkubaator on Tehnopol'i kasvuprogrammi alustavatele tehnoloogiate ettevõtetele.⁷ Junior Achievement Eesti on nüüdseks juba ligi 30 aastat vedanud Eestis Õpilaskirjanduse programmi.⁸

³ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_et

⁴ <https://majandus.postimees.ee/3755259/sertifikaat-usaldusvaarne-ettevote-uurib-ettevotete-kuvandeid-internetis>

⁵ <https://arileht.delfi.ee/artikkel/95979613/tabel-vaata-laitmatu-taustaga-eesti-ettevotteid>

⁶ https://europa.eu/youreurope/business/running-business/start-ups/starting-business/index_et.htm

⁷ <https://www.startupincubator.ee/tehnopol-startup-inkubaator-tervitat-uusi-startuppe-inkubatsiooniprogrammis/>

⁸ <https://digitaalneiq.ee/uudised/esimesed-sammud-kuidas-alustada-oma-start-upiga-juba-koolipingist/>

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

Startup Estonia arendab kohalikku iduettevõtete ökosüsteemi ning loob arenguprogramme. Nende eesmärk on arendada iduettevõtjate teadmisi ja oskusi, parandada rahastusolukorda ning likvideerida õiguslikke kitsaskohti. Rahastuse leidmiseks on iduettevõtetele abiks KredExi osalusega fondifondid.

KredExi kaasabil on ellu kutsutud mitu programmi, mis aitavad iduettevõtjaid teadmiste, kontaktide ja rahastuse leidmisel. Näiteks on ellu viidud programmid: Level11, mis tõi kokku Eesti suured, keskmised ja iduettevõtted, et koos saavutada uus tase innovatsioonis. Toimusid ühised seminarid ja ettevõtete külastused, vahendati ärikontakte, loodi innovatsioonijuhtide klubi ning Level11 kiirendiprogramm. Startup Viisa, mis on Eesti iduettevõtete kogukonna, Siseministeeriumi ja Startup Estonia koostöös sündinud viisaprogramm, mis võimaldab Euroopa Liitu mittekuuluvate riikide kodanikel töötada siinsete idufirmade heaks, aga ka olemasolevaid iduettevõtteid siia kolida ja Eestis uusi asutada. EdTech ja haridusinnovatsioon on 2018. aasta lõpus KredExi ja Haridus- ja Teadusministeeriumi koostöös ellu kutsutud programm loomaks soodsat kasvupinnast rahvusvahelise ambitsiooniga haridusvaldkonna idufirmade (ingl EdTech) edulugude tekkeks ja kasvuks.⁹

Üks viis, kuidas alustada ja startdiraha kokku saada, on kasutada ühisrahastusplatvormi. Hooandja on ühisrahastusplatvorm, mis pakub võimalust leida oma heale ideele või loovale projektile kaasrahastust.

2.2.5 Ungari

Finantstoetuse võimalused alustavatele ettevõtetele Ungaris

Ungaris on säästva majandustegevuse ja toodete kohta palju eeskirju, silte, logosid jne, kuid need on enamasti samaväärsed Euroopa Liidus levinud süsteemidega. Täpsemalt aga puuduvad sellised süsteemid taastuvenergia kasutamise vormide kohta põllumajanduses, mida saaksid idufirmad rakendada. Selles lühikeses peatükis saame lugeda programmidest ja rahastamisvõimalustest, mis on loodud Ungaris alustava ja uuendusliku ettevõtluskeskkonna loomiseks ja toetamiseks.

Tähtsaim juriidiline lähtepunkt on 1858/2016. (XII. 27.) - valitsuse otsus kodumaise innovaatilise ettevõtluskeskkonna arendamise, tärkavate digiettevõtete konkurentsivõime parandamise ja Ungari digitaalse start-up strateegia kohta. Määruses on kirjas, et digitaalse heaolu programmi raames teostab valdkonna järelevalvet peaministri volinik. Tema tegevust ja idufirmade ökosüsteemi harmoonilist arengut toetab "Start-up Hungary" koordineerimis- ja metoodikakeskus, mille ülesanded on järgmised:

- start-up ökosüsteemi arendamisele suunatud programmide koordineerimine
- riiklike programmide ja hankevõimaluste tõhusam kommunikatsioon
- Strateegia seiresüsteemi loomine ja toimimine.

Süsteemi loomise olulisemad põhjused võib kokku võtta järgmiselt: Idufirmade regulatiivse keskkonna parandamiseks peaks ettevõtluskeskkond rahvamajanduses toetama idufirmade loomist, turuletulekut ja arengut. Tagada tuleks sujuv erimajandustsoonide loomise võimalus, mis tagab uuenduslikule ettevõttele soodsama regulatsiooni ja paindlikumad rahastamisvõimalused

⁹ <https://www.kredex.ee/et/rahastame-ettevotteid/iduettevottele>

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

konkreetsetel tingimustel. Oluline on tagada ettevõtliku elustiili ja füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise tutvustamisele suunatud programmide väljatöötamine riigihariduse, kutseõppe, kõrghariduse ja täiskasvanuhariduse süsteemis ning naiste ja uute ettevõtjate edukaks ettevõtjaks saamist toetavate pädevuste arendamise programmide väljatöötamine. Kõik on kooskõlas Ungari digitaalse hariduse strateegia loomisega.

Tööstusettevõtete ja idufirmade koostöö edendamisele suunatud IPAR 4.0 Start-up and Spinoff programmi kava töötati välja riiklikul tasandil. Rahastamine toimub suures osas Euroopa Liidu allikatest, nimelt majandusarengu ja innovatsiooni rakenduskava ning konkurentsivõimelise Kesk-Ungari rakenduskava süsteemi kaudu.

Takistuseks, mida tuleb ületada, on see, et riigihangete raames muutub võimalikuks ka vähemlevinud uuenduslike lahenduste hankimine. Sellest lähtuvalt tuleb ümber töötada 2015. aasta riigihangete CXLIII. seadus, sealhulgas kommertskasutusele eelneva hankemudeli (PCP-menetluse) kohaldatavus kodumaiste idufirmade suhtes.

Siseriiklike regulatsioonide oluline osa on muuta riik asjakohaseks sihtriigiks välismaistele idufirmadele. Sellest lähtuvalt on kavas ka "stardiviisa" kehtestamine, mis annab Ungaris elamise Ungaris alustavate välismaiste ettevõtete omanikele ja töötajatele, kes soovivad tegutseda oma peakorteriga Ungaris.

Pealinn ja selle ümbrus on riigis erilise majandusliku tähtsusega, seega juhib valitsus koostöös pealinna omavalitsusega programmi "Start-up Budapest".

Ungaris tegutsevate idufirmade jaoks on oluliseks väljakutseks piisavate rahastamisallikate olemasolu ettevõtete erinevates elutsüklites. Sellest tulenevalt on majandusministri, peaministri voliniku ja regionaalministri kohustus tagada kaasinvestorite struktuuri loomine, mis võimaldab erainvestoritel soodustada riskide võtmist riigi enda rolliga, jagades investeringute risk.

37/2011 toetussüsteemi arendamine (III. 22.) VV määruse § 7 alusel kaasatakse vastav Amet ka selle uurimisse, kas tekib riigiabi võimalus Euroopa Liidu konkurentsioiguse mõistes, s.o artikli 107 tähenduses. Euroopa Liidu toimimise lepingu lõike 1 kohaselt on sellega kriteeriumid täidetud.

Finantseerimise hõlbustamiseks soovitakse seadusemuudatuse ettepanekuga anda alustavatele investoritele ettevõtte tulumaksubaasi soodustust sarnaselt pikaajaste TAO toetustega, millega toetatakse hiiglaslike summadega "riiklikult strateegilise tähtsusega" ettevõtteid.

Vastavalt TAO seadusele vähendatakse maksueelset kasumit algfaasis ettevõttes omandatud soetusmaksumuselt kolmekordselt (sealhulgas soetusmaksumuse suurenemist arvestades omandamisele järgnevat kapitali suurendamist) aktsia omandamise aastal ja kolmel järgneval maksuaastal võrdsete osamaksetena, kuid maksuaasta ja varajases staadiumis maksimaalselt 20 miljonit Ungari forintit ettevõtte kohta.

Kirjeldatud reegli kohaselt on maksubaasi võimalik vähendada, kui investor:

- omandab osaluse algfaasis ettevõttes või
- omandab algfaasis ettevõttes teostatava kapitali suurendamise käigus lisaosaluse (osaluse suurus suureneb).

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

Maksubaasi vähendamise kirjet saab kasutada pärast kolmekordset aktsia omahinda (tõus), kuid mitte rohkem kui 20 miljonit Ungari forintit maksuaasta kohta - ja varajase faasi ettevõtte kohta - kokku maksimaalselt 4 maksuaastat.

Alustavatele ettevõtetele on oluline pakkuda IT-liidest, mis võimaldab ennetavate ametiasutustega suhelda.

Siseriiklikud allahindlused sõltuvad sellest, kas stardiinvesteering tehakse eraisikuna või ettevõttena. Eraisikuna maksusoodustust ei ole, ettevõtte kaudu tehtud investeeringutele on teada kaks siseriiklikku soodustust.

Kui ettevõtte tulumaksu subjekt müüb osa ettevõttest, siis on müügiväärtuse ja bilansilise väärtuse vahelt tasumisele kuuluv ettevõtte tulumaksu summa 9 protsenti. Teine võimalus - varajases staadiumis ärisse investeerimine, on juba esitatud.

Ungari riiklik ökomärgis

Pilt: Ungari riiklik ökomärgis (Allikas: <https://zoldbeszerzes.hu/hu/kornyezetbarat-termek-vedjegy-a-magyar-okocimke/>)

Ettevõtted ja ettevõtjad saavad oma kaupa eristada turul olevatest sarnastest toodetest ka keskkonnakaitseliste aspektide järgi. Keskkonnasõbraliku toote eristusmärgil on palju eeliseid, nimelt:

- Turul on kaubamärk konkurentsivahend käibe suurendamiseks, mis võimaldab tootjal, edasimüüjal ja teenusepakkujal saada rohkem tulu.
- Kaubamärk aitab tagada, et antud toode saab olla ka välisturgudel.
- Keskkonnasõbralik toode on energiasäästlik, säästes sellega tootja jaoks olulisi kulusid.
- Väärtuslik turundusvahend.
- Kaubamärki kasutav tootja või teenusepakkuja saab kasutada seaduses sätestatud soodustusi (nt tootetasuseadusest tulenevat soodustust, maksuvabastuse saamist või roheline riigihanke pakutatavat turuvõimalust).
- Keskkonnakahju tekitatakse vähem

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande koostamisele ei tähenda väljaandes esitatud sisu kinnitamist. Väljaandes esitatud sisu peegeldab vaid autorite seisukohti. Euroopa Komisjon ei vastuta selles sisalduva teabe kasutamise eest.

Lisa

Viited, kasulikud veebilehed:

European Union (nd/a). Quality Labels. Retrieved from https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels_en

European Union (nd/b). The organic logo. Retrieved from https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/farming/organic-farming/organic-logo_en

European Commission (2021). The new common agricultural policy: 2023-27. Retrieved from https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/new-cap-2023-27_en

European Commission (2020). Energy. Retrieved from https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficiency-targets-directive-and-rules/energy-efficiency-targets_en

<https://www.agri.ee/en/ministry-news-and-contact/ministry-rural-affairs/agriculture-and-fisheries-strategy-2030>

<https://www.cdr.gov.pl/images/Radom/2021/broszury/oze .pdf>

https://www.proakademia.eu/gfx/baza_wiedzy/173/szubska1.pdf

<https://odpowiedzialnybiznes.pl/wp-content/uploads/2022/05/Raport2021.pdf>

<http://www.res-legal.eu/compare-support-schemes/>